

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حکمت و تفکر / فلسفہ

فیلسوف، اداری، فلسفہ

سمیعہ راجی



نشر اہیختہ

سرشناسه: زارعی، سمیه/۱۳۶۷ Zarei, Somayeh

عنوان و نام پدیدآور: فیلسوف، داوری، فلسفه / سمیه زارعی

مشخصات نشر: اصفهان: آهیخته، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۵۴ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۳۷۱-۰۰-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: داوری، رضا، ۱۳۱۲ - دیدگاه درباره فلسفه

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۲/۱۳۵۷ BBR

رده بندی دیویی: ۱۸۹/۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۷۰۵۲۹



نشر آهسته

تلفن: ۰۹۱۳۲۱۹۰۸۸

www.alikhateh.ir

Email: info@alikhateh.ir

Instagram: alikhateh_pub

سمیه زارعی

فیلسوف، داوری، فلسفه

چاپ اول

۵۰۰ نسخه

۱۳۹۸

چاپ افق بی پایان

همه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۳۷۱-۰۰-۷

ISBN: 978-622-95371-0-7

Printed in Iran

فهرست مطالب

فصل اول: زمانه و زمینه‌ی اندیشه رضا داوری اردکانی	
۱ مقدمه‌ی نویسنده بر فصل اول	۱
۲ زندگی و تحصیلات رضا داوری اردکانی	۲
۴ فردید و تأثیرش بر داوری	۴
۷ علاقه و وفاداری به فلسفه	۷
۸ علاقه به سیاست	۸
تألیفات	
۱۲ تفکر داوری اردکانی	۱۲
۱۲ تفکر فلسفه	۱۲
۱۴ غرب، تجدد و توسعه	۱۴
۱۸ علم، علوم انسانی	۱۸
۲۰ نسبت فلسفه و سیاست	۲۰
فصل دوم: تحلیل مفهوم فلسفه در دیدگاه رضا داوری اردکانی	
۲۱ مقدمه‌ی نویسنده بر فصل دوم	۲۱
۲۱ مروری بر مفهوم فلسفه	۲۱
۲۴ تعریف فلاسفه‌ی غرب از فلسفه	۲۴
۲۶ تقسیمات فلسفه و روش‌ها در فلسفه	۲۶
۲۸ ویژگی‌های فلسفه	۲۸
۲۹ فلسفه در دیدگاه اندیشمندان مسلمان	۲۹
۳۲ دیدگاه رضا داوری اردکانی پیرامون چیستی تفکر فلسفه	۳۲
۳۶ فلسفه شرح و بیان نسبت یا نسبت‌هایی که بشر با وجود خداوند دارد	۳۶
۴۱ فلسفه آغاز و شرط پدید آمدن چیزها و مایه‌ی تذکر	۴۱
۴۹ فلسفه‌ی معاصر	۴۹
۵۵ منابع	۵۵

زمانه و زمینه‌ی اندیشه رضا داوری اردکانی

مقدمه‌ی نویسنده بر فصل اول

مطالبی که در این کتاب می‌خوانید شامل دو فصل است که فصل اول را می‌توان به زندگینامه و خلاصه‌ای از تفکرات و اندیشه‌های رضا داوری اردکانی است و فصل دوم تحلیل مفهوم فلسفه از منظر این متفکر معاصر می‌باشد. داوری یکی از فیلسوفان تأثیرگذار در حوزه‌ی تفکر و اندیشه، در بین ایرانیان، یکی از فکری معاصر در دوران بعد از انقلاب اسلامی است. او که عنوان فیلسوف را به خود اختصاص داده، نظرات متعددی در حوزه‌ی فرهنگ و بیگاه تأثیرگذاری آن دارد. همچنین او به‌عنوان یکی از غرب‌شناسان شناخته‌شده است که به شناخت تجدد و مدرنیته پرداخته است. در این فصل، پس از اشاره‌ای کوتاه به زندگی و دوران کودکی و تحصیل داوری اردکانی به راهی که مرحوم فردید پیش روی وی گشوده اشاره شده است. علاقه و وفاداری او به فلسفه و نیز علاقه‌ی وی به حوزه‌ی سیاست، عنوان بحثی است که پیرامون آن ناتی‌طبی گشته است. داوری به‌عنوان چهره‌ی ماندگار در حوزه‌ی فلسفه، صاحب تألیفات فراوان در این حوزه است که در این فصل نام آن‌ها آورده شده است و در این کلیاتی از منظومه‌ی فکری رضا داوری مورد مذاقه قرار داده شده است. ناتی‌طبی فکری وی که در این فصل به کلیاتی پیرامون آن پرداخته‌ایم، در مجموع، هم‌زمانی با جریان فکری هایدگر و گفتمان احمد فردید است. او معتقد است آینده بر مبنای تفکر و با تفکر آغاز می‌شود و انتظام شرایط اجتماعی به تفکر وابسته است و اگر تفکر انحطاط یابد شرایط اجتماعی نیز متزلزل می‌شود. در حوزه‌ی غرب، پیشنهاد می‌کند که آن را خوب بشناسیم و از شرایط و لوازم رسیدن به توسعه آگاهی بیابیم و بدانیم که آنچه قصد داریم

به آن دست‌یابیم چیست. او کشور ایران را نیازمند علوم انسانی می‌داند و معتقد است چرخ دنیای جدید بدون علوم انسانی نمی‌چرخد. در باب نسبت فلسفه و سیاست او همواره اشاره به ارتباطی ناگسستنی بین این دو حوزه دارد که در طول این دفتر به آن پرداخته شده است.

زندگی و تحصیلات رضا داوری اردکانی

رضا داوری اردکانی متولد خردادماه سال ۱۳۱۲ در شهرستان اردکان یزد است. او در آن کودکی خود را در محیط نیمه روستایی قدیمی سپری کرده و تحصیلات ابتدایی‌اش را در همان محیط و در مدرسه‌ای به نام دبیرستان فردوسی گذرانده است. به گفته‌ی خود او در سال‌های اول مدرسه، درس خواندن رایش دشوار بوده است. «در سال‌های اول مدرسه درس خواندن (از کلاس سوم تا کلاس سوم) برای من بسیار سخت بود، اما پس از کلاس سوم این سختی به‌مرور کاهش یافت و به راحتی مبدل شد و متأسفانه با این تحول درس خواندن را سهل گرفتم و در این راه قدری لالابالی‌گری کردم. شاید هم، این سهل‌انگاری از یک جهت منشأ خیر بوده و اثر مثبتی در زندگی من گذاشته باشد. زیرا از همان دوره‌ی دیستان شروع کردم به خواندن کتاب‌های غیردرسی و کتاب خواندن عادت شد» (قنبری، ۱۳۸۵: ۳۲).

اولین کتابی که وی مطالعه کرده است در سن پانزده سالگی و نمایشنامه‌ای با عنوان «در راه نجات میهن» نوشته‌ی آقای سحر رضا بلالی نائینی و نیز اولین کتاب فلسفه‌ای که مورد مطالعه‌ی ایشان بوده اثری از روزه گارودی بوده است. وی تا کلاس سوم متوسطه را در اردکان گذرانده و پس از آن در سال ۱۳۲۸ به دانشسرای مقدماتی اصفهان می‌رود. به طور خلاصه پس از دو سال درس خواندن در دانشسرای مقدماتی به تهران رفته

لیسانس فلسفه‌ی خود را از دانشگاه تهران اخذ می‌کند و پس از اخذ دانشنامه‌ی لیسانس بدون گذراندن دوره‌ی فوق‌لیسانس وارد دوره‌ی دکتری می‌شود و هشت سال به تحصیل می‌پردازد. او پس از دریافت مدرک دکتری به‌عنوان استادیار فلسفه در دانشکده‌ی ادبیات به تدریس فلسفه مشغول می‌شود. داوری تاکنون سه بار از فرصت مطالعاتی در کشورهای آلمان، فرانسه و آمریکا استفاده کرده است و «در سفر به آمریکا با تحول قابل‌ملاحظه‌ای که در فلسفه‌ی آمریکا پیش آمده، آشنا شده است» (داوری اردکانی، ۱۳۸۱: ۱).

«دکتر داوری علاوه بر بیومته‌ی فرهنگستان علوم و رئیس این فرهنگستان است و همچنین در بسیاری از نهادهای فرهنگی عضویت مؤثر دارد. از مشاغل و سمت‌های اداری ایشان می‌توان، ریاست فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران از ۱۳۷۰ تاکنون، عضویت در شورای عالی انقلاب فرهنگی از سال ۱۳۶۳، نایب رئیس انجمن آکادمی‌های علوم آسیا از ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۶، ریاست دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران از ۱۳۶۲ تا ۱۳۶۵، سردبیری مجله نامه فرهنگ از ۱۳۷۱ تا ۱۳۸۵، سردبیری مجله فرهنگ از ۱۳۷۵ تا ۱۳۷۶، عضویت در شورای عالی یونسکو در ایران، عضویت در هیئت‌امنا‌ی دانشگاه تهران و شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی و همچنین عضویت در بنیاد ایران‌شناسی از ۱۱۷۶ تاکنون، نام برد. استاد رضا داوری اردکانی در سال ۷۶-۱۳۷۵ به‌عنوان استاد نمونه و پس از آن به‌عنوان استاد ممتاز دانشگاه تهران انتخاب شد و همچنین سال‌ها پژوهش و معلمی فلسفه برای ایشان عنوان چهره ماندگار در سال ۱۳۸۱ را به ارمغان آورد» (روزنامه همشهری، ۱ آذر ۱۳۸۷).